O ASTRONAVĂ DE PIATRĂ

— “A Spaceship Built of Stone”

1980 —

de Lisa Tuttle

Traducerea: Dan Iordache

UN VAST oraş ruinat în deşert. Demult, blocuri uriaşe fuseseră tăiate din stîncă, cioplită să se potrivească aşa de strîns că făceau inutil mortarul. Un oraş plănuit nu în unghiuri drepte ci cu rotunjimi şi incinte circulare, pereţii înălţîndu-se cît de două ori înălţimea unui om. Părea imens, de un alb crud pe fundalul albastru al cerului şi al pustietăţii deşertului.

Am intrat printr-un portal arcuit şi m-am plimbat pe străzile sinuoase, strîmte, atingînd cu mîinile stînca încălzită de soare. Ici şi colo, semne fuseseră incizate în stîncă. Am urmărit conturul unuia cu degetul - un labirint în formă de potir, cu un simbol stilizat - o pasăre înălţîndu-se în zbor din centrul lui.

Oraşul trebuie că fusese abandonat cu secole în urmă. Totul era deschis către cer, acoperişurile de multă vreme putrezite, nisipul acoperind străzile pavate cu piatră. Dar pustietatea oraşului, deşi tristă, nu era apăsătoare. Mă simţeam bine acolo, acasă, ca şi cum m-aş fi întors într-un loc cunoscut din copilărie, familiar.

Am urmat răbdător străduţele şerpuitoare şi am intrat, pe rînd, în fiecare casă abandonată, căutînd ceva, nu ştiam nici eu ce. În sfîrşit, am găsit. O incintă vastă, semicirculară, în chiar mijlocul oraşului. În interiorul ei, un orificiu săpat în pămînt. Am coborît înăuntru fără ezitre, bălăngănindu-mi picioarele şi găsind ca punct de sprijin o treaptă cioplită în piatră. Treptele erau abrupte, silindu-mă să cobor repede. Mai curînd o scară decît trepte.

Am coborît un timp, care mi s-a părut foarte lung, întunericul devenind tot mai profund în jurul meu pe măsură ce înaintam. Dar tocmai cînd mă întrebam cît o să mai tot cobor prin beznă totală spre o destinaţie necunoscută, o lumină ceţoasă, venind de undeva, de jos, ajunse pînă la mine; şi cînd am ajuns, în sfîrşit, vedeam perfect. Mă aflam într-o nişă mică de piatră. În spatele meu se aflau treptele care duceau la suprafaţă; în faţă se ramificau trei tuneluri. Am ales tunelul central, bine luminat. În timp ce înaintam, priveam în jur, la tavanul şi pereţii arcuiţi şi impersonali, care păreau să emane lumină. După ce am mers vreme îndelungată, am început să aud, în faţa mea, un zgomot domol, neregulat, care, mi-am zis, putea să fie cel al unor voci omeneşti.

Pînă la urmă am ajuns la o răscruce şi la o arcadă care conducea într-o încăpere plină de oameni. Cînd am intrat au

tăcut şi m-au privit cu o nejinişte întrebătoare.

Îmi erau familiari - ştiam că ei erau cei care construiseră oraşul de deasupra. Semănau destul de mult ca să fie membrii aceleiaşi familii - cu neobişnuitul galben-cafeniu al pielii lor, cu ochii mari, rotunzi, cu nasurile lor fine, cu părul negru şi des.

O femeie se desprinse din mulţime şi înaintă spre mine, pronunţîndu-mi numele. Ochii ei erau aţintiţi pe faţa mea; ceva îmi spunea că mă cunoaşte foarte bine, poate era chiar îndrăgostită de mine.

- Rick! a exclamat ea. Te-ai întors! Spune-ne, putem să ieşim la suprafaţă acum? Ne vor lăsa să trăim liniştiţi?

Confuzia mea iniţială se risipi. Mai fusesem de multe ori aici, înainte, şi-i cunoşteam bine pe aceşti oameni. Cum putusem uita?

Am deschis gura să vorbesc, să le spun că acum era în regulă, că puteau ieşi în siguranţă şi că îi voi ajuta să se stabilească la suprafaţă; şi atunci ceasul începu să sune.

Mahmur şi bîjbîind prin întuneric, l-am orit, apoi m-am sculat, am aprins lumina şi mi-am căutat ţigările. Mă simţeam dezorientat, confuz. Spre deosebire de cele mai multe dintre visele mele, acesta avea consistenţa realităţii, a unui eveniment retrăit. Mai visasem despre acei oameni şi despre acele catacombe şi înainte, sau memoria mea din vis nu era altceva decît un vis în vis?

Am luat un carnet şi un stilou şi am început să-mi notez detaliile, înainte de a le scăpa printre degete. În ultimul timp, avusesem ghinion cu visele, trezindu-mă în fiecare dimineaţă ca să-mi dau seama că le uitasem, şi tocmai de aceea îmi pusesem ceasul să mă scoale în mijlocul nopţii. În timp ce descriam oraşul din deşert mă întrebam unde îl mai văzusem. De obicei, nu visez despre locuri în care n-am fost niciodată şi mă gîndeam dacă, cine ştie, nu fusesem dus vreodată, pe cînd eram copil, să văd nişte ruine de piatră, undeva, în vreun deşert.

Visul mă lăsase într-o stare ciudat de vulnerabilă. Ultimele gînduri, pe cînd mă aşezam din nou să adorm, au fost că ar trebui să mă grăbesc să ajung din nou acolo, să găsesc oraşul şi poporul care se ascundea dedesubt şi să le ofer ajutorul meu. Dar pînă dimineaţa aproape că uitasem visul - îmi aminteam doar că mă trezisem şi notasem ceva. Am adăugat carnetul la teancul de cărţi pregătit şi m-am grăbit să prind un

autobuz, puţin înainte de ora 9, ca să ajung la universitate. În autobuz am zărit o brunetă arătoasă pe care o mai remarcasem şi înainte, aşa că m-am aşezat lîngă ea. După carnetul de schiţe de pe genunchi, era studentă la arte. Pe hîrtie, conturîndu-se sub creionul ei, un desen familiar - un labirint în formă de potir cu o pasăre înălţîndu-se din centrul lui. M-am zgîit la desen, dîndu-mi seama doar că ere un simbol pe care îl cunoşteam, cînd, deodată, cu o intensitate şocantă - ca şi cum mi-aş fi amintit un lucru real şi nu doar un vis - am VĂZUT din nou zidul alb de piatră cu exact acelaşi desen gravat pe el. Îl urmărisem cu degetul în visul meu.

- Ce desenezi? am întrebat-o.

Se uită la mine, păru să mă recunoască din celelalte călătorii cu autobuzul şi zîmbi.

- Asta? Mîzgălesc şi eu.

- Dar ce reprezintă? De unde l-ai scos?

Rîse.

- E din capul meu! L-am inventat, pur şi simplu.

Eram surprins.

- Eşti sigură? Nu s-ar putea să-l fi văzut undeva înainte?

- Ba da, presupun că da.

Se încruntă, apoi faţa i se lumină.

- Nu-mi amintesc prea bine. Dar, oricum, era într-un vis pe care l-am avut noaptea trecută.

Rîse din nou, un rîs cald, voios.

- Nu mai fi aşa mirat! Tu nu-ţi iei niciodată ideile din visuri?

- Ba da, mereu, am răspuns, sobru. De fapt, acesta e şi motivul pentru care te-am întrebat de desenul acela. Era în visul meu de azi-noapte (Am bătut în carnetul de note din poala mea.) L-am notat aici. M-am trezit la 3:30, dinadins ca sa „prind” un vis - parte dintr-un experiment pentru o clasă la care predau.

Ochii ei căprui erau larg deschişi - deşi părea să accepte fără discuţie ceea ce îi spusesem.

- Ce straniu, murmură. Trei şi jumătate...

Privi în jos spre blocul ei de schiţe şi începu să deseneze o ramă sofisticată în jurul desenului cu labirintul.

- Vezi, probabil că nu mi-aş fi amintit deloc de acest vis; dar Bogey - ăsta e cîinele meu - a decis că trebuia să iasă pînă

afară, şi m-a trezit pe la 3:30. Aşa că în timp ce aşteptam să-i dau drumul înăuntru, am stat şi am mîzgălit în caietul de schiţe, gîndindu-mă la vis.

Ridică blocul de schiţe şi răsfoi cîteva pagini înapoi, ţinîndu-l astfel încît să pot privi.

O înşiruire de blocuri de piatră, un zid. Din nou acelaşi simbol de labirint-cu-pasăre. O poartă de piatră. Şi feţe, feţe pe care le-am recunoscut. Oamenii din vis. Mă simţeam ciudat, pulsul mi se accelerase.

- Seamănă cu visul meu, am spus totuşi calm.

- Eram undeva într-un deşert, spuse ea. Acolo era cetatea aceasta străveche, care se presupune că fusese abandonată; dar poporul care o construise se refugiase de fapt sub pămînt şi se ascundea acolo. Erau foarte binevoitori şi paşnici şi se temeau că ar fi fost ucişi dacă ar fi ieşit la suprafaţă. Nişte oameni minunaţi - îmi plăceau şi încercam să-i ajut. Mă întrebau mereu dacă puteau într-adevăr să urce la suprafaţă şi eu îi asiguram că toată lumea îi va iubi cum îi iubeam eu. Şi atunci Bogey m-a trezit.

Mi-am deschis carnetul unde-mi notasem visul şi i l-am înmînat fără un cuvînt. În timp ce citea, priveam pe geam străzile cartierului meu, familiare, însorite, pe cînd autobuzul zdrănganea pe ele. Familiarul devenise dintr-o dată straniu, straniul familiar. Lumea era altfel n-aş fi putut spune dacă mai plină de promisiuni sau de ameninţari.

- Telepatie, răsună o voce limpede lîngă mine.

Am privit-o şi am clătinat din cap.

- De ce? Dumneata şi cu mine nici nu ne cunoaştem măcar, de ce am fi „alăturaţi” în felul acesta?

Mă privi drept în ochi.

- Karma, spuse ea. Aşa ne-a fost dat, să ne întîlnim.

Am rîs, dar nu-mi displăcea deloc cum arăta. Chiar şi ideea că eram într-un fel uniţi, că ceva făcuse să ne întîlnim, îmi plăcea, deşi totul era o aiureală.

- O sugestie foarte ştiinţifică, am zis, tachinînd-o. Vrei să cinăm împreună diseară şi să mai vorbim despre asta?

- Desigur.

Prin fereastra maşinii care ne zdruncina puteam vedea turnul. La staţia următoare trebuia să cobor.

- Ce-ai zice de „Hansel & Gretel” la şase jumătate? am

sugerat, adunîndu-mi cărţile.

Îmi dărui iaraşi una din acele priviri electrice.

- Voi fi acolo.

Numai după ce am coborît din autobuz mi-am dat seama că nu-i ştiam numele. Dar nu mă aşteptam să-mi tragă clapa - nu după un asemenea început.

* * *

Am străbătut cărarea ierboasă care ducea spre clădirea unde predam un curs de redactare a jurnalului. Cei mai mulţi dintre asistenţi se trezesc încărcaţi cu cele mai plicticoase cursuri introductive şi mă consideram norocos că în semestrul acesta căpătasem ceva puţin ieşit din comun - chiar dacă mi se părea un curs facil şi cam superfluu.

M-am oprit pe scară cît să fumez o ţigară. Încercam cu adevărat să mă concentrez pentru ora pe care trebuia s-o predau, dar lucrul la care vroiam de fapt să mă gîndesc era visul - visul meu, visul ei - şi ce putea el să însemne.

Cînd am ajuns în sfîrşit în sala încăpătoare, cu pereţi albi, de la subsol, unde ne adunam, clasa mea de zece oameni era deja acolo.

M-am cocoţat, ca de obicei, la vechiul pupitru de lemn care ocupă partea din faţă a încăperii şi i-am privit.

- A avut cineva greutăţi ca să-şi „capteze” visul? am întrebat.

Pînă la urmă, a reieşit că din zece doar cinci aveau vise de povestit. Unul sforăise în ciuda soneriei, altul uitase pur şi simplu să-şi pună ceasul să sune; iar ceilalţi trei erau foarte amărîţi. Ignoraseră, ca fiind inutilă, sugestia mea de a-şi pune ceasurile să-i trezească în mijlocul nopţii - pretindeau că visează intens şi că-şi amintesc ceea ce visează. Dar în dimineaţa aceasta fusese altfel. Nu-şi aminteau nici un vis.

Am dat din cap, intrînd în rolul de psihanalist pe care clasa aceasta părea să mi-l rezerve.

- Poate, am sugerat, nu fără plăcere, aţi visat despre lucruri prea stînjenitoare ca să le discutaţi în faţa întregii clase? Astfel încît, inconştient, le-aţi îndepărtat cu grijă din conştientul vostru? Ei, încercaţi din nou astă seară. Hai să ne ocupăm de cîteva din visele care AU FOST captate. Vrea cineva să înceapă şi să-şi citească visul?

Eve Johnson îşi flutură imediat mîna impecabil manichiurată şi, la încuviinţarea mea, începu să vorbească, uitîndu-se doar din cînd în cînd în carnetul de notiţe.

- Visul a început la un ceai, care era destul de plicticos. Dar apoi nişte prieteni de-ai mei au început să vorbească despre o călătorie cu maşina spre California, atunci, pe loc. Treaba asta mi s-a întîmplat cu adevărat odată - nişte amici s-au hotărît brusc să pornească cu maşina spre California. Oricum, în vis ne-am pomenit dintr-o dată undeva pe o şosea, traversînd un deşert, cam ca New Mexico. Am părăsit şoseaua şi, cine ştie de ce, am intrat pe un drum murdar de ţară. O vreme am mers prin toată pustietatea aceea. Apoi, dintr-o dată, exact în faţa noastră, a apărut un oraş de piatră, uriaş. Era construit din mari pietre albe, le puteam vedea cu claritate în lumina Lunii. Dar era părăsit - şi m-am trezit că-mi aminteam privindu-l - fiindcă poporului care-l construise îi fusese teamă că autorităţile sau altcineva îi va ucide, aşa că se ascunsese sub pămînt. Apoi... s-a întîmplat ceva?

De-abia atunci mi-am dat seama că mă ridicasem în picioare şi mă îndreptam spre ea.

- Hîm, pot să-ţi văd, te rog , carnetul de notiţe?

Ridicînd din sprîncene, îmi înmînă carnetul. Am parcurs rapid rîndurile ordonate, chiar şi aşa, scrise de mînă, citind cum descoperise ea catacombele, întîlnirea cu poporul ce trăia dedesubtul cetăţii în ruină.

Am privit în jur, la ceilalţi. Unii păreau încurcaţi, alţii curios de înfierbîntaţi. Am spus:

- S-a petrecut ceva ciudat. Visul acesta al Evei este în chip remarcabil asemănător cu visul pe care l-am avut noaptea trecută.

- Şi eu!

- Am visat acelaşi lucru!

Patt Haggard şi Bill Donaldon vorbiseră aproape simultan. Acum se uitau de la unul la altul şi apoi la mine, avînd întipărit pe chip un amestec de uimire, curiozitate şi suspiciune.

- Altcineva? am întrebat, dîndu-mi vag seama că rînjeam prosteşte. A mai avut cineva un vis cu aceleaşi elemente - oraşul de piatră abandonat din deşert, tunelurile subterane, poporul de acolo, temîndu-se să iasă la suprafaţă?

Încet, Mary Croutch ridică mîna.

- Am visat ceva asemănător, cred, spuse ea. Nu-mi pot aminti mare lucru. Doar că vorbeam cu acel popor minunat, un fel de trib paşnic, avansat, care părea să trăiască lîngă nişte uriaşe ruine de piatră.

Am încuviinţat încet din cap.

- Bill, Pat... vreţi să ne citiţi ce v-aţi notat despre visele voastre?

Toate elementele erau prezente; toate inexplicabilele similarităţi. Acelaşi vis, visat de şase oameni diferiţi. Pe puţin.

Am petrecut restul orei vorbind despre visuri şi ce ar putea însemna această bizară coincidenţă.

Am discutat despre telepatie şi premoniţie - unul dintre cele mai vii, mai stimulatoare, mai pline de revelaţii seminarii pe care mi le-aş fi putut închipui. Dar bineînţeles că n-am dovedit nimic şi n-am ajuns la nici un răspuns concludent.

Cînd a sunat clopoţelul eram cu toţii dureros conştienţi de cît de puţine lucruri cunoaştem. Studenţii mei au promis că vor continua să-şi noteze visele şi s-au arătat foarte dornici să facă orice alte cercetări pe care le-aş fi sugerat.

După oră, am traversat campusul spre bibliotecă ca să mă apuc de căutat. Mai întîi, m-am hotărît să încerc să aflu dacă locul pe care-l visasem există în realitate.

Am răsfoit volume de antropologie, călătorie şi arheologie, dar n-am găsit oraşul nici în ruinele din Anatolia, nici în Grecia, nici în Peru, nici printre structurile monolitice din Malta, nici în deşertul arabic. Fiindcă doi dintre cei ce avuseseră visul pomeniseră de New Mexico, în continuare am căutat în cărţile despre Sud-Vestul Americii. Acolo am descoperit pietrele şi structurile de pămînt ars de la Pueblo Indians, „hogan-urile” indienilor Na-vajo şi legenda celor şapte oraşe ale Cibolei. Indienii Pueblos credeau că strămoşii lor pătrunseseră în lumea reală printr-o deschizătură în pămînt, urcînd dintr-o lume subterană. Am făcut notaţii, dar n-am găsit nici un răspuns.

* * *

Cînd am ajuns la restaurant mă aştepta, chiar mai frumoasă şi mai înaltă decît mi-o aminteam, arătînd ca un star de pe la 1940, cu o rochie neagră-albăstruie şi o mulţime de diamante false arătoase, tocuri ascuţite şi o coafură înaltă.

- Am atîtea să-ţi spun, mi-a zis din primul moment,

întîmpinîndu-mă nerăbdătoare.

I-am luat mîna.

- Ce-ar fi să facem mai întîi cunoştinţă?

Am rîs amîndoi.

- Judy Anderson.

- Rick Karp.

Ne-am strîns mîinile şi am rîs din nou.

- Arăţi superb, i-am spus. Eu sînt aşa de neglijent... ştiu că ar fi trebuit să închiriez un smoching.

- Nu, nu, cămaşa asta e drăguţă. Se întinse ca să pipăie ţesătura. De fapt, am una exact la fel acasă, doar că azaleele sînt un pic mai mici şi de un roz mai viu.

- S-a mai pierdut din culoare din Hawaii şi pînă aici, am răspuns.

Ne-am retras într-un separeu din fundul localului şi am comandat, pentru început, cîte o cană de bere neagră şi o farfurie de brînză cu pîine.

Judy se aplecă spre mine.

- Azi dimineaţă, la ora de desen, ni s-a cerut să inventăm un simbol pentru o companie fictivă. O pitogramă, nu? Şi una din fetele din clasă a desenat o imagine a unui labirint cu o pasăre înălţîndu-se din mijlocul lui, pentru o companie pe care ea a numit-o „ANASAZI AIRLINES”.

M-am încruntat, încercînd să-mi amintesc ce-mi suna cunoscut.

- Aşa că am întrebat-o de unde-i venise ideea şi mi-a spus că i-a venit, pur şi simplu. Atunci profesorul, care ne auzise, a spus în obişnuitul lui stil pretenţios: „Daţi Cezarului ce-i al Cezarului, vă rog. Indienii Anasazi au creat acest simbol acum mai bine 1000 de ani”.

- Indienii Anasazi, am zis, reamintindu-mi ceea ce citisem despre ei în acea după-amiază. Au fost strămoşii actualilor indieni-constructori-de-pueblo - Hopi, Zuni şi Pueblo. Cultura Anasazi s-a răspîndit în tot sud-vestul. Cuvîntul „Anasazi” e Navajo, însemnînd „cei vechi”.

Se bosumflă.

- Şi eu care credeam c-o să te dau gata, făcînd o grămadă de cercetări... Dar ştii, am răsfoit practic întreaga bibliotecă de artă şi n-am reuşit să găsesc desenul acela cu pasăre-în-labirint. Mi-am închipuit că era ceva destul de comun, dacă pînă şi

profesorul meu ştia despre el. Atunci înseamnă că am visat despre Anasazi?

- Prin amabilitatea lui „ANASAZI BROADCASTING COMPANY”?

- I-am povestit ce se întîmplase în dimineaţa aceea la curs şi i-am observat ochii dilatîndu-se. Am mîngîiat-o liniştitor pe mînă.

- Aşa că, vezi, pînă la urmă NU KARMA ne-a adus împreună.

- Poate e visul tău, şi-l transmiţi oamenilor receptivi?

Am clătinat din cap.

- În mod sigur, nu pare să fie visul MEU. Şi chiar dacă asta ar explica pe cei din clasa mea - de ce l-ai fi recepţionat dumneata?

Mă privi printre şuviţele bretonului.

- Poate că te-am remarcat dinainte în autobuz... poate mă gîndeam la tine... poate că sînt, pur şi simplu, receptivă la gîndurile tale.

Am rîs.

- Şi fata din clasa ta de desen?

- Oh, coincidenţă.

- Dacă e ceva, atunci coincidenţă nu este. Ceva se petrece...

- Rick. Poate că toată lumea a avut visul. Şi doar cîtiva oameni şi l-au reamintit - oamenii care s-au trezit în mijlocul lui, ca tine şi ca mine.

Din nu ştiu ce motiv obscur, ideea aceasta îmi făcu pielea de găină.

- N-avem nici o dovadă în acest sens.

- Nu, şi dacă au intenţionat ca noi să-l uităm, nici nu vom avea vreodată.

Am rămas tăcut, şi gînduri nebuneşti despre un control pe scară naţională şi chiar mondială a viselor îmi trecură fulgerător prin minte.

- Dar ce rost ar avea asta? am întrebat. Să presupunem că aşa a fost. De ce ar avea toată lumea acelaşi vis? Îl „transmite” cineva? De ce? Şi dacă există un motiv oarecare ca toată lumea să viseze acelaşi lucru, de ce l-ar uita majoritatea? Ce s-ar realiza cu asta?

- Oamenii sînt influenţaţi de lucruri de care nu sînt

conştienţi, mi-a reamintit Judy.

- Bine, dar... de ce? Nu, teoria asta cu întreaga lume visînd acelaşi lucru n-are nici o noimă. E mai rezonabil să presupunem că tu şi cu mine şi fata aceea din clasa ta de desen şi studenţii mei formăm un grup care este legat telepatic în vreun fel, sau că sîntem receptivi la o anumită persoană. Asta s-a mai întîmplat înainte şi se va mai întîmpla în mod sigur şi de-acum încolo.

Judy îmi surîse.

- Am încercat să-ţi spun că sîntem „uniţi” prin ceva şi m-ai ironizat. Teoria ta nu e decît Karma sub alt nume.

N-am prea vorbit despre altceva în timpul mesei - ne-am avîntat în tot felul de speculaţii -, dar lucrurile importante se petreceau neştiut printre cuvinte. În noaptea aceea a venit cu mine.

În următoarele 2 săptămîni, Judy şi cu mine, ca şi cei din clasa mea, ne-am notat cu toţii visele. Dar n-a mai existat nici o „coincidenţă” - toate visele au fost personale, individuale. Am început să lucrez la o relatare pe care vream s-o trimit laboratorului de vise Maimonides din New York. Judy şi cu mine petreceam din ce în ce mai mult timp împreună.

Într-o noapte, stăteam tolăniţi leneş în patul meu, privind nu prea atenţi buletinul de ştiri la micul televizor alb-negru de la picioarele patului, cînd ceva ne-a atras atenţia.

Judy se ridică pe jumătate.

- Ce a fost asta?

Un cuvînt ne sunase cunoscut în mormăiala vagă de la televizor: „ANASAZI”.

Un reporter bine înţolit lua un interviu unui tip cu blugi soioşi şi cască de protecţie, într-un deşert vîntos.

Camera de televiziune se dădu înapoi ca să prindă în cadru o săpătură în lucru.

„Şi cine erau, de fapt, indienii Anasazi?” întrebă reporterul. Celălalt, indentificat de un titlu pe ecran ca fiind „Dr. Reuben COLLIER, UCLA (N.T. UCLA = University of California, Los Angeles) îşi şterge fruntea de sudoare: „Au fost precursorii indienilor Pueblo, Hopi şi Zuni de astăzi. Nu ne-am imaginat niciodată că vom găsi ceva atît de complex. Am descoperit chiar

aici, în New Mexico, un uimitor de mare, bine-gîndit oraş, construit din piatră şi chirpici. Multe dintre clădiri sînt unite prin tuneluri subterane. Chiar numai săparea acestor catacombe a fost o ispravă prodigioasă. Aş spune că descoperirea aceasta rivalizează cu aproape orice altă descoperire din lumea antică.”

„Uiuitor!” exclamă reporterul. „Spuneţi că aceasta a fost ceva neaşteptat? Nimeni n-a bănuit nici o clipă că oraşul acesta se afla aici?”

„N-am crezut că dezvoltarea culturii Anasazi a fost atît de mare”, răspunse arheologul. „Bineînţeles, această descoperire ridică din nou întrebarea relativ la ce s-a întîmplat cu această cultură, cum a decăzut! Numind aceasta opera indienilor «Anasazi» simplificăm, vă daţi seama...”

„Cum aţi descoperit acest loc, dr. Collier?”

Acesta făcu o grimasă.

„Cu totul neştiinţific, mă tem. Aveam o subvenţie ca să lucrez în această zonă, şi, bineînţeles, făceam fotografii aeriene ca să am ceva indicaţii de ce se află sub pămînt. Dar de ce am ales acest loc anumit ca să săpăm - ei bine, ca să fiu sincer, ideea mi-a venit într-un vis.”

„Mulţi arheologi visează la mari descoperiri, visul lui Reuben Collier a devenit realitate”, spuse reporterul, întorcîndu-şi faţa chipeşă înspre cameră. „Aici Steven Carpenter”.

Mă sufocam. Mi-am dat seama că uitasem să respir şi am dat drumul aerului cu un oftat. Am privit-o pe Judy fără s-o văd.

- Ce spui?

- Visele. Spun că visele pentru noi n-au însemnat nimic - dar au însemnat pentru el.

- Da, bine, şi ce-i cu asta? Unde vrei să ajungi?

- Vreau să spun că scopul visului a fost să determine pe cineva să descopere oraşul.

- Şi cine ar fi fost cel care vrea ca această sarcină precisă să fie îndeplinită, dacă pot să întreb? O adunătură de indieni morţi?

Îşi muşcă buza de sus.

- Ei bine, nu ştiu. Dar acum, că oraşul a fost descoperit, visele par să aibă mai mult sens, nu crezi?

- Deloc, am răspuns. Mă gîndeam să iau legătura cu Collier şi mă întrebam dacă vreunul dintre cei care avuseseră visul şi-l văzuseră şi ei pe Collier, intenţionau să facă acelaşi

lucru.

- Ascultă, spuse Judy. Dacă visul a avut un SCOP - dacă era destinat să producă un anumit efect asupra cuiva - ar putea să fie acesta. Poate a fost „transmis”; şi o mulţime de oameni l-au recepţionat, ca şi noi; dar numai cîţiva ar putea fi în măsură SĂ FACĂ ceva - ca acel arheolog. Visul a avut o semnificaţie pentru el şi a putut să întreprindă ceva.

Am clătinat din cap, iritat, fiindcă ceea ce i se părea ei o rezolvare nu era deloc un răspuns.

- De unde au venit visele? Cine dumnezeu vrea ca acel oraş să fie descoperit şi nu are alt mijloc să procure descoperirea decît făcîndu-i pe oameni să viseze?

- Ei bine, EU nu ştiu, îmi răspunse ea, părînd mîhnită. N-am spus niciodată că deţin adevărul - făceam doar o sugestie.

Aşa că pe urmă, bineînţeles, a trebuit s-o sărut şi să-i spun că sugestia ei era bună - la fel de bună ca oricare alta. Şi probabil că era - dar tot n-avea nici o noimă.

* * *

Descoperirea din New Mexico a fost probabil cea mai importantă descoperire arheologică din toate timpurile. Ea a produs mai multă tulburare decît produsese vreodată mormîntul lui Tuthankamon şi, dintr-o dată, toată ţara a fost cuprinsă de nebunia „Anasazi”. Oriunde te întorceai erau numai editoriale, articole de revistă şi cărţi, emisiuni la televiziune şi panouri publice despre Anasazi. Magazinele universale erau pline de jucării, ilustrate şi gadgeturi Anasazi. Într-o bună zi, Judy se arătă într-o rochie de vară avînd imprimat simbolul păsării-în-labirint.

Era un potop, un bombardament. Toată lumea vorbea şi ştia totul despre Anasazi. Visam cu toţii despre ei. Ar fi fost şi ciudat - dată fiind marea de informaţii în care înotam - să n-o fi făcut. În vise - în visele lui Judy şi în ale mele, mai ales - indienii Anasazi erau mereu aceiaşi oameni buni, drepţi şi paşnici din acel prim vis, doar că acum ieşiseră din catacombele lor. Chiar şi visul original, pe care îl împărţisem cu cine ştie cîţi încă, nu mi se mai părea aşa de straniu. Eram cu toţii atît de obsedaţi de Anasazi încît era ca şi cum forţa prezentului ar fi făcut presiuni asupra inconştientului nostru - indienii Anasazi bătînd ca să fie lăsaţi să intre înăuntru, cerînd cu voci sepulcrale să nu fie daţi

uitării.

Am avut, în această perioadă, o viziune mereu repetată, obsedantă. O mulţime de indieni Anasazi ivindu-se din pămînt. Urcau trepte înguste şi ieşeau din catacombe în aer liber, unul cîte unul, zi şi noapte, fără sfîrşit. Veneau, unul după altul, în şir nesfîrşit şi fiecare părea ochiului meu de străin la fel ca cel dinainte. Chipurile lor erau atente, recunoscătoare, prudente. „Am ajuns acasă, totuşi?” păreau să întrebe. „Vom fi în siguranţă aici?”.

Nu era chiar un vis, - în nici un caz ca celelalte visuri ale mele despre Anasazi -, era doar un gînd vag, o imagine obsedantă, care revenea mereu, tulburîndu-mă.

Fiindcă indienii Anasazi RĂSĂRISERĂ dintr-o dată; ieşiseră pe furiş, cînd nimeni nu se uita. Şi toată lumea - cu excepţia mea - părea să se mulţumească să-şi creadă mai curînd ochii decît amintirile şi să accepte părerea comună că ei fuseseră întotdeauna printre noi.

Îi vedeam peste tot. O femeie, cu faţa aceea caracteristică pentru Anasazi, şezînd liniştită într-un autobuz, sau împingînd un cărucior într-o băcănie. Un bărbat Anasazi ţinînd de mînă doi copii Anasazi, traversînd strada. Chipuri din mulţime, la buletinele de ştiri, trecînd la volanul maşinilor.

Apăruseră liniştit, fără zgomot, şi se integraseră în societate ca şi cum ar fi fost dintotdeauna.

Chiar şi mie mi se părea o obsesie curioasă. De unde veniseră atunci, dacă nu fuseseră întotdeauna printre noi? Aşa că încercam să nu mă mai gîndesc şi nu discutam despre asta.

Eram dealtfel destul de ocupat, încercînd să-mi dau doctoratul şi să mă adaptez la viaţa cu Judy - la începutul verii am închiriat împreună o casă şi vorbeam de căsătorie, „eventual”.

La sfîrşitul verii mi-am revenit din năuceala provocată de cercetare şi scris ca să descopăr că indienii Anasazi se uniseră ca să-şi revendice locurile natale, oraşul şi pămînturile dimprejur (oraş botezat, fireşte, Cibola, cu luni înainte).

Alte grupuri indiene revendicaseră, mai înainte, Florida şi New York-ul, ca şi alte ţinuturi. Nu era nimic neobişnuit în aceasta. Ceea ce era NEOBIŞNUIT era reacţia de răspuns. Sentimentele opiniei publice înclinau mult să le înapoieze indienlor Anasazi ţinutul natal. Senatori şi congresmeni vorbeau

în favoarea acestui lucru. Chiar şi Preşedintele...

După cum citeam în ziare sau vedeam pe ecranele televizoarelor, totul părea să se întîmple cu o uimitoare rapiditate.

Într-o zi fierbinte de septembrie, Judy şi cu mine tocmai ne refugiasem din cauza căldurii în penumbra răcoroasă a dormitorului, cu ventilatorul funcţionînd la maximum ca să mai înviorează atmosfera, mîncînd chinezării din farfurii de carton şi privind distraţi imaginile licărind pe ecranul de la picioarele patului, cînd Preşedintele îşi făcu apariţia şi dădu oficial Cibola şi pămînturile din jur tribului Anasazi. Pur şi simplu.

Judy îl gratulă cu o mică exclamaţie. M-am ridicat, am pus deoparte cartonul cu mîncare şi am stins televizorul.

- Ce te-a apucat? mă întrebă ea.

- De unde au apărut indienii Anasazi? am întrebat la rîndul meu. Cine sînt? Acum doi ani, nimeni în afara profesorilor şi arheologilor nu auziseră de ei. Acum, dintr-o dată, nu numai că au un trecut, un prezent şi un viitor, dar şi propriul lor ţinut natal.

Mă privi fix.

- Am crezut că eşti de acord că Indienii...

Am ridicat mîna, întrerupînd-o.

- Nu vorbesc despre Indieni. Vorbesc despre... aceştia, care sînt numiţi Anasazi. De unde au apărut, aşa, dintr-o dată? Îţi aminteşti cercetările pe care le-am făcut? Cultura Anasazi s-a stins demult - urmaşii lor se numesc Pueblo, Zuni şi Hopi. Nicăieri, în niciuna din cărţile acelea, nu se pomeneşte despre un trib Anasazi în vremurile noastre; şi totuşi, iată că, brusc, apar mii de Anasazi!

- Oh, CĂRŢILE, exclamă, cu dispreţ voalat. Ce ai de gînd să crezi, Rick, ceea ce scriu nişte vechituri de cărţi sau ce ŞTII, ceea ce-ţi spun simţurile?

- CE ANUME ştiu? Ştiu că de cînd cu visele şi cu descoperirea Cibolei, i-am văzut pe Anasazi şi am citit despre ei pretutindeni. Nu mai demult -**înainte**, nu erau aici.

- Bineînţeles că erau aici! Atît doar că nu ne-am dat seama de asta!

- Tocmai asta vor şi ei să credem, am spus. M-am oprit, încercînd să-mi fac curaj să spun cu voce tare ceea ce simţeam. Era o idee nebunească - ştiam acest lucru la fel de bine ca

oricare - dar nu mă obseda mai puţin din cauza asta, mereu prezentă, ca un coşmar ce se repetă iarăşi şi iarăşi; eram sătul să-l ţin numai pentru mine.

- În regulă, am zis, după cîteva momente, nu-ţi cer să mă crezi, doar să mă asculţi şi să te gîndeşti la asta. Să presupunem că undeva, poate pe o altă planetă, a existat o rasă de fiinţe care, fie arătau ca noi, fie puteau să se transforme astfel încît să semene cu noi. Şi se întîmplă ceva, poate planeta lor e în pericol să fie distrusă şi au nevoie de un loc unde să trăiască. O planetă ca a noastră. Intrigile multor filme, benzi desenate şi cărţi ieftine consumate avid în adolescenţă mi se derulau rapid prin minte.

- Dar ei nu sînt agresivi, sînt un popor paşnic, grijuliu să nu facă sau să-i sperie pe oamenii primitivi de pe Pămînt. Tot ce vor, la urma urmei, e o bază, un spaţiu în care să trăiască o colonie de cincizeci sau o sută de mii de persoane.

Ar putea fi destul de avansaţi, chiar dacă nu-şi folosesc tehnologia pentru război. Aşa că îşi pregătesc terenul dinainte, făcîndu-şi propagandă sub formă de vise, astfel încît facem cunoştinţă cu noii noştri concetăţeni noaptea, în cele mai intime împrejurări. Şi noi absorbim lecţia fără să ne amintim în mod conştient de aceasta, mai tîrziu. Toată lumea îi iubeşte fără să ştie de ce. Toată lumea e obişnuită cu ei, sigură că au fost întotdeauna primprejur, şi atunci cînd sosesc cu adevărat îi acceptă ca pe indigenii de al căror nume ei se folosesc.

- Vrei să spui că indienii Anasazi au venit aici din spaţiu, în farfurii zburătoare? mă întrebă Judy, ironică.

- Poate nu în felul în care cultura noastră populară ne-a pregătit pentru asta, am răspuns. În loc să ajungă aici în nave argintii, strălucitoare, cu lumini orbitoare, ei au venit pe din dos, ivindu-se dintr-o gaură, din pămînt. Au păşit printr-un fel de prag dintre lumi, aducînd cu ei oraşul cu structurile de suprafaţă şi catacombele lui, au sosit în astronava lor de piatră, şi nimeni n-a băgat de seamă.

- Cu excepţia ta, bineînţeles, zise Judy. Oh, Rick...

Chipul ei era neliniştit; arăta ca şi cum ar fi fost gata să plîngă.

- Crezi că sînt nebun, am spus. Numai fiindcă mă întreb de unde au apărut cu adevărat indienii Anasazi.

- Dacă m-aş scula într-o bună dimineaţă şi aş începe să te

întreb, foarte îngrijorată, de unde au apărut, aşa, dintr-o dată, toţi bruneţii aceştia cu nume de familie spaniole, şi nu te-aş crede cînd ai încerca să mă convingi că nu ne-au invadat brusc, ci au fost primprejur tot timpul, ai crede că sînt paranoică, nu-i aşa?

- Aş zice că exagerezi, am spus, ridicînd din umeri. Nu-i invidiez pentru oraşul lor din deşert. Ei l-au construit, la urma urmei, şi nimeni nu folosea pămîntul. Dar nu-mi place să mă gîndesc că ne-au manipulat amintirile, că **ne-au silit** să-i iubim. Chiar acum, cînd spun asta, Judy, o parte din mine protestează că acestea sînt vorbe demente şi că **ştiu** cine sînt Anasazii la fel de bine ca toţi ceilalţi! Şi nu mă pot opri să nu simt tandreţe pentru ei. Dar ştiu totodată ce am citit şi găsesc că e foarte dubios că nu există nimic scris, înainte de descoperirea Cibolei, care să se refere la Anasazi altfel decît ca la numele unei culturi demult dispărute. E ca şi cum.., atunci cînd civilizaţia hitită a fost redescoperită de arheologi şi istorici, ar apărea brusc un grup de oameni care ar pretinde că sînt hitiţi, spunînd că au fost acolo tot timpul, în ciuda lipsei oricărei dovezi scrise consemnate în vreo carte sau...

- Rick, spuse Judy, privindu-mă cu tristeţe tandră. Oh, Rick, şi tu credeai că teoriile **mele** sînt nebuneşti!

- Nu e o teorie, i-am răspuns. Doar un scenariu posibil.

Eram sătul de „teoriile” mele, ca şi de ale ei. Nu voiam s-o convertesc la părerea mea, nici măcar să mă autoconving. Încercam doar să împac cele două feluri de „cunoştinţe” pe care le aveam despre Anasazi. Voiam să înţeleg ce se întîmplase.

- N-am vrut să am neapărat dreptate, dar nici să fiu nebun.

- Te gîndeşti prea mult la cărţi, îmi spuse Judy. După ce-ai muncit atît la dizertaţia aceea, nici nu-i de mirare. Sînt atîtea lucruri reale care nu se găsesc în cărţi. Eu nu sînt în nici o carte, şi nici tu - în afară de cartea de telefon - şi cu toate acestea existăm amîndoi.

Am renunţat să mai discut. Nu mai vream, pur şi simpu. Am fumat şi am vorbit despre alte lucruri. N-am uitat sentimentul straniu cu privire la indienii Anasazi, dar am încercat să nu-mi fac probleme din cauza aceasta - nu părea să fie nimic de făcut ca să dovedesc că fantasmagoriile mele aveau o bază reală.

Doi ani mai tîrziu, am mers în călătoria noastră de nuntă. La Cibola. Ciudat, să vezi cum un vis devine realitate. Cibola era altfel, desigur. Fusese reparată, aranjată şi populată. Existau cupole deasupra structurilor rotunde din piatră, uşi de lemn, flori şi ierburi crescînd la ferestre.

Pietrele erau tot strălucitor de albe pe fundalul albastru al cerului, exact ca în visul meu; dar mirosurile de oameni, animale şi prăjeală, ca şi zgomotul tocmelilor turiştilor cu indienii Anasazi pentru bijuterii şi pături de lînă ne aduceau brutal la realitate, în timp ce rătăceam prin labirintul străzilor pavate cu piatră.

M-am întins să ating blocurile de piatră puse unul peste altul, atît de grijuliu îmbinate. Degetele mele întîlniră liniile fin incizate ale simbolului labirint-cu-pasăre. Le-am urmărit cu degetul. Din nou? Sau pentru prima oară?

Aveam un ghid, care ne atrăgea atenţia asupra priveliştilor interesante şi ne explica obiceiurile indienilor Anasazi. Ne-a condus cu un instinct fără greş la dughenele şi tarabele unde era cel mai probabil ca Judy să cumpere. În timp ce ea compara meritele a două brăţări de argint, l-am întrebat pe ghid de catacombe.

- Catacombe?

- Da, cînd a fost descoperită Cibola, îmi amintesc că s-a vorbit despre tuneluri subterane căre uneau clădirile.

- Ah..., faţa lui era impasibilă. Nu-i mare lucru de văzut. Dar, bineînţeles, acolo nu e soare şi poate v-ar plăcea.

Ne conduse într-o altă direcţie.

Dar tunelul acela nu semăna deloc cu galeria largă, răcoroasă şi bine luminată din visul meu. Era îngust şi întunecos şi trebuia să ne aplecăm în timp ce îl străbăteam. Curînd începu să ne doară spatele. După cîteva minute de explorare neplăcută ne-am căţărat pe o scară scurtă de lemn şi am ieşit într-o prăvălie de lumînări.

- Asta-i tot? am întrebat. Ce se aude cu celelalte tuneluri?

- Altele nu mai există, îşi lăsă el capul în jos. Doar nişte treceri ducînd de la o casă la alta - poate douăzeci cu totul, şi nici unul mai mare decît cel pe care vi l-am arătat.

Simţeam ochii lui Judy aţintiţi asupra mea şi ştiam că ea ştie la ce mă gîndesc. Am insistat:

- Tuneluri mai mari, am zis. Mai largi, mai adînc săpate în pămînt, bine luminate. Încăperi subterane.

- Nu există nimic de felul acesta aici, îmi răspunse ghidul, clătinînd din cap. Dintr-o dată mi-am pierdut răbdarea.

- Chiar dacă ar exista şi n-ai vrea ca noi să le vedem, ai spune acelaşi lucru. De fapt, ce nevoie avem de ghid, aici? Ce vrei dumneata să ascunzi?

Judy mă apucă de braţ.

- Rick...

- Sînteţi oaspeţi aici, spuse ghidul, foarte calm. Trebuie să respectaţi regulile noastre sau să plecaţi. Aceasta e o rezervaţie, ceea ce înseamnă un ţinut separat.

- Un avanpost de extraterestri, am spus. Transpiram prin toţi porii, dîndu-mi seama, dintr-o dată, cît de cald era. Pe care noi vi l-am dat. V-am acceptat şi v-am dat un loc unde să trăiţi, aşa cum aţi vrut. Şi acum e prea tîrziu ca să ne răzgîndim. Vino, Judy, să plecăm.

N-a fost cea mai măreaţă lună de miere din istorie. Supărarea iniţială a lui Judy, fiindcă mă făcusem de ris şi stricasem călătoria de nuntă, se transformă curînd în îngrijorare pentru starea mea mentală, cînd am început să-mi exprim convingerea că nu mai am mult de trăit, acum că-mi dau la iveală suspiciunile în legătură cu Asanazii.

Dar, bineînţeles, nu se întîmplă nimic. Şi, în cele din urmă, spre uşurarea lui Judy, am încetat să mai vorbesc despre nălucirile mele paranoice. Ar fi putut fi adevărate, sau ar fi putut fi demente - în ambele cazuri nu erau de nici un folos, nici mie, nici altcuiva.

Şi astfel, timp de aproape trei ani, n-am avut nici un motiv să-mi reamintesc de îndoielile mele. Pînă de curînd.

Acum vreo două săptărnîni, pe la miezul nopţii, Bogey m-a trezit cerindu-se disperat afară. După o dispută somnoroasă despre a cui responsabilitate este cîinele, Judy s-a întors pe partea cealaltă, aşa că a trebuit să mă scol eu să-i dau drumul afară, gîndindu-mă, între timp, la visul pe care tocmai îl întrerupsesem.

Fusese un vis intens şi straniu - îmi amintea de ceva care îmi scăpa. Aşteptînd să-i dau drumul înăuntru lui Bogey, am luat unul dintre caietele de schiţe ale lui Judy, un stilou, şi am început să mîzgălesc ceea ce îmi aminteam.

...Eram într-o junglă tropicală, imensă, jilavă, undeva la poalele unui munte. Am descoperit o urmă de potecă, dovedind ca cineva mai fusese pe aici înaintea mea, şi, în acelaşi timp, am devenit conştient de un sunet ciudat, stins, de şoapte. M-am oprit, am privit atent în jur şi atunci i-am văzut.

Oameni, cu feţele sfioase şi temătoare, privind precauţi din ascunzişurile lor, dintre copaci şi tufişuri. Am ştiut că voi avea nevoie de multă răbdare şi grijă ca să-i conving să iasă din ascunzători. Şi vream să-i determin să iasă - doream ca ei să aibă încredere în mine. Simţeam o mare pornire de simpatie pentru aceşti oameni pe care de-abia îi puteam zări - nevoia de a le oferi siguranţă şi protecţie. Tocmai cînd mă gîndeam cum să-i fac să afle acest lucru, m-a trezit botul rece, umed şi insistent al lui Bogey în urechea mea.

Cum stăteam acolo, zgîindu-mă somnoros la ceea ce scrisesem, am ştiut, dintr-o dată, de ce îmi amintea acest vis. ÎNCĂ UNUL.

M-am precipitat în dormitor şi am trezit-o pe Judy.

- Judy, i-am spus, nerăbdător, încercînd să străbat pînă la ea prin năuceala somnului. Ce visai? Spune-mi, repede.

- Hî? Spune-le... spune-le că-i iubim. N-au de ce se teme.

Adormea iarăşi. Am zgîlţîit-o.

- Judy! Te rog! Trezeşte-te.

Îşi deschise ochii şi se ridică în şezut.

- Ce s-a întîmplat?

- Ce visai?

- Hî? Se frecă la ochi şi cască. Habar n-am... ceva. Eram într-o pădure. Cu prieteni. Nu mai ştiu. Care-i necazul, dragule?

- Culcă-te la loc, i-am spus. Îi dau eu drumul înăuntru lui Bogey. Vorbim dimineaţă.

Făcu o mutră şi mă bombăni, dar adormise încă înainte de a atinge perna cu capul.

De atunci, am aşteptat mereu urmarea.

Şi astăzi, aşteptarea mea a luat sfîrşit. Nu s-a transmis la buletinul de ştiri al serii. A fost doar o relatare într-un ziar, nici măcar pe prima pagină -se pare că se petrec atîtea lucruri importante, astăzi. Un reportaj din Filipine despre descoperirea unui grup ae oameni care par să fie un trib încă necunoscut de civilizaţie, trăind în peşterile unui munte, într-o junglă jilavă, aproape inaccesibilă. Un popor timid şi prietenos, care nu

dorește altceva decît să trăiască în liniște.

Știu precis cum arată.

[*Originally published in „Isaac Asimov's Science Fiction”, Sep 1980*]